

FIT FOR 55: PREHĽAD NAVRHOVANÝCH OPATRENÍ

TRHOVÉ MECHANIZMY

Revízia EU ETS

ETS / Emissions Trading System

Sektory zahrnuté do Európskeho systému na obchodovanie s emisiami (EU ETS) majú znižovať emisie rýchlejšie. Konkrétne **do roku 2030 dosiahnuť zníženie o 62 %** v porovnaní s rokom 2005 (doterajší cieľ bol 43 %). Voľné alokácie kvót by mali byť postupne nahradené mechanizmom CBAM a ukončené do roku 2034.

Zahrnutie leteckej a námornej dopravy do EU ETS

Do EU ETS boli doteraz zahrnuté lety v rámci EÚ, teraz by však došlo i k **zahrnutiu medzinárodných letov európskych aerolinií** (prostredníctvom medzinárodnej schémy Corsia). EU ETS by taktiež pokrýval **100 % emisií z námornej dopravy v rámci EÚ** a 50 % medzi EÚ a inými štátmi, s postupným nábehom systému medzi rokmi 2024 a 2026.

CIELE A REGULÁCIE

Revízia nariadenia o zdieľanom úsilí

ESR / Effort Sharing Regulation

Budovy, doprava, poľnohospodárstvo a odpadové hospodárstvo nie sú zahrnuté v EU ETS a **zodpovednosť za znižovanie emisií v týchto odvetviach nesú jednotlivé štáty**. Cieľ je znížiť emisie v týchto sektoroch o 40 % do 2030 v porovnaní s 2005 (pôvodne sa rátalo s 29 % znížením). Ciele pre jednotlivé krajiny sa líšia v závislosti na HDP na osobu (pre Slovensko ide o 22,7 %).

Revízia smernice o obnoviteľných zdrojoch energie

RED / Renewable Energy Directive

Podiel obnoviteľných zdrojov na spotrebe energie v EÚ má byť zvýšený na 42,5 %. Cieľom je tiež **transformácia energetického systému tak, aby dokázal efektívne integrovať väčší podiel obnoviteľných zdrojov**, vrátane podpory akumulácie energie.

PODPORNÉ OPATRENIA

Vznik Sociálneho klimatického fondu

Niektoré trhové opatrenia môžu viesť k neúmernému dopadu na určité sociálne skupiny. Sociálny klimatický fond **posilňuje solidaritu a umožňuje priamu podporu nízkopríjmových domácností**, užívateľov dopravy a mikropodnikov zasiahnutých obchodovaním s emisiami v doprave a v stavebníctve. Fond bude financovaný výnosmi z aukcií nových emisných kvót.

Rozšírenie EU ETS o cestnú dopravu a budovy

Od roku 2027 vznikne doplnkový systém na **obchodovanie s emisiami v cestnej doprave a pre budovy**, do ktorého budú zahrnutí dodávatelia palív na začiatku dodávateľského reťazca (nie priamo domácnosti alebo užívatelia cestnej dopravy). Cieľom je znížiť emisie v týchto sektoroch o 43 % do roku 2030 (v porovnaní s 2005).

Mechanizmus kompenzácie uhlíka na hraniciach

CBAM / Carbon Border Adjustment Mechanism

Dovozcovia cementu, hnojív, ocele, hliníka a elektriny (2% importu) budú musieť pri dovoze do EÚ nakúpiť CBAM certifikáty podľa množstva skleníkových plynov vypustených pri výrobe daných komodít, a budú tak **rovnako zaťažení poplatkami za emisie ako tí, ktorí dané produkty vyrábajú v EÚ**.

Revízia smernice o energetickej účinnosti

EED / Energy Efficiency Directive

Revízia kladie **dôraz na energetické úspory** a po novom stanovuje cieľ znížiť spotrebu primárnej energie o 11,7 % do roku 2030 (v porovnaní s hodnotami v referenčnom scenári z roku 2020). Taktiež stanovuje povinné ročné úspory na 1,5 % konečnej spotreby (v porovnaní s doposiaľ plánovanými 0,8 %).

Revízia nariadenia o využívaní pôdy a lesníctve

LULUCF / Land Use, Land Use Change and Forestry

Revízia rieši, ako zahrnúť emisie z využívania pôdy a lesníctva do emisných cieľov EÚ a jednotlivých štátov. Revízia tiež hľadá spôsoby, ako **zvýšiť kvalitu a množstvo lesov a ďalších prírodných pohlcovačov uhlíka**.

Posilnenie Modernizačného fondu a Inovačného fondu

Modernizačný fond je program určený na **podporu modernizácie energetiky a zvýšenie energetickej účinnosti**. SR z neho môže v rokoch 2021 – 2030 využiť výnosy približne v hodnote 2,6 mld. eur. Inovačný fond usiluje o **podporu prelomových inovácií** potrebných na dosiahnutie klimatickej neutrality a jeho prostriedky by podľa návrhu boli navyšené tiež.

Revízia smernice o zdaňovaní energie

ETD / Energy Taxation Directive

Cieľom revízie je **vytvoriť súlad medzi zdanením energie a klimatickými cieľmi EÚ**, odstrániť niektoré zastaralé výnimky a celkovo zjednodušiť a sprehľadniť systém daní. Daňové sadzby majú byť založené na **energetickom obsahu palív** a ich vplyve na životné prostredie. Letecké a námorné palivá už nebudú od daní oslobodené.

Lesná stratégia EÚ

V súčasnosti je situácia v lesníctve v jednotlivých štátoch veľmi odlišná. Cieľom tejto stratégie je preklenutie rozdielov, koordinácia na úrovni EÚ a väčší súlad s klimatickou politikou. Stratégia usiluje o **posilnenie adaptability lesov a schopnosti ich prirodzenej obnovy**, navrhuje finančne motivovať správcov a vlastníkov k udržateľnému hospodárstvu a lepšie chrániť pralesy a ďalšie cenné ekosystémy.

Predpisy a normy pre znižovanie emisií z dopravy

Súbor obsahuje návrhy na **znižovanie emisnej intenzity dopravy technologicky neutrálnym spôsobom**: revíziu noriem emisií CO₂ pre automobilovú dopravu (vrátane zákazu predaja áut so spaľovacími motormi po roku 2035), predpisy na vytváranie infraštruktúry pre dobíjanie alebo dopĺňanie vodíka a iniciatívy na prechod na udržateľnejšie letecké a námorné palivá.